

ПЕРЕКЛАД - СПРАВА АВТОРСЬКА

...єдиною мислимою підставою для такого несвітського зухвальства, як убивство поетичного оригіналу з тим, аби використати його як енергетичного донора для "пересадки" в іншу мову та створення в ній цілком нового вірша, може бути - от власне що тільки вроджена *конгеніальність* двох поетів, автора й перекладача: читай, їхня питома, генетична настроєність на одну й ту саму поетичну "радіохвилю".

О.Забужко. Апологія поезії в кінці 20-го століття // Хроніки від Фортінбраса

На перший погляд, у кожного слова є певні відповідники в іншій мові. Проте в кожного своє мовлення, яке й зумовлює неповторність тлумачення, вираження, пере-втілювання тексту за допомогою іншого матеріалу. Ось чому переклад - справа авторська, творча, щоразу неповторна інтерпретація - тобто видозміна вихідного повідомлення, додавання до нього чогось свого.

Original

1. All human beings carry about a set of words which they employ to justify their actions, their beliefs, and their lives. These are the words in which we formulate praise of our friends and contempt for our enemies, our long-term projects, our deepest self-doubts and our highest hopes. They are the words in which we tell, sometimes prospectively and sometimes retrospectively, the story of our lives. I shall call these words a person's "final vocabulary".

2. It is "final" in the sense that if doubt is cast on the worth of these words, their user has no noncircular

Інтерпретація 1 (Єрмоленко В.)

1. Усі люди мають при собі комплекс слів, які вони використовують для того, щоб обґрунтувати власні дії, власні переконання та власні життя. Це слова, що в них ми формулюємо похвалу нашим друзям, зневагу до наших ворогів, наші довгострокові проекти, наші найглибші сумніви щодо себе й наші найвищі надії. Це ті слова, якими ми розповідаємо, інколи в очікуваннях, інколи у спогадах, оповідь про наші життя. Я називатиму ці слова "кінцевим словником" особи.

2. Він "кінцевий" у тому розумінні, що якщо на цінність цих

Інтерпретація 2 (Кулаков А.)

1. Усі людські істоти мають при собі набір слів, який вони застосовують для виправдання своїх дій, переконань та життів. Це слова, що ними ми формулюємо хвалу нашим друзям та презирство до наших ворогів, наші довгострокові проекти, наші найглибші сумніви в собі самих та наші найвищі сподіванки. Це слова, що ними ми розповідаємо, іноді проспективно, а іноді ретроспективно, історію (story) наших життів. Я називатиму ці слова "кінцевим словником" якоїсь особи. (*див. Коментарі)

2. Він є "кінцевим" в тому сенсі, що в разі, якщо сумнів падає

Інтерпретація 3 (Архипова Л.)

1. Усі людські істоти мають при собі набір слів, які вони застосовують, щоб виправдовувати свої дії, переконання та життя. Це ті слова, в яких ми формулюємо похвалу нашим друзям і зневагу до наших ворогів, наші довгострокові проекти, наші найглибші сумніви в собі, і наші найбільші надії. Вони є тими словами; якими ми розповідаємо історію наших життів - часом на майбутнє, а часом про минуле. Я називатиму ці слова "граничним словниковим запасом" особи/person's "final vocabulary".

2. Він "граничний" у тому смислі, що якщо цінність цих слів

argumentative recourse. Those words are as far as he can go with language; beyond them there is only helpless passivity or a resort to force. A small part of a final vocabulary is made up of thin, flexible, and ubiquitous terms such as "true", "good", "right", and "beautiful". The larger part contains thicker, more rigid, and more parochial terms, for example, "Christ", "England", "professional standards", "decency", "kindness", "the Revolution", "the Church", "progressive", "rigorous", "creative". The more parochial terms do most of the work.

3. I shall define an "ironist" as someone who fulfills three conditions: (1) She has radical and continuing doubts about the final vocabulary she currently uses, because she has been impressed by other vocabularies, vocabularies taken as final by people or books she has encountered; (2) she realizes the argument phrased in her present vocabulary can neither underwrite nor dissolve these doubts; (3) insofar as she philosophizes about her situation, she does not think that her vocabulary is closer to reality than others, that it is in touch with a power not herself. Ironists who are inclined to philosophize see the choice between vocabularies as made neither within a neutral and universal metavocabulary nor by an attempt to fight

слів кинуто сумнів, той, хто їх вживає, не має жодних аргументів, що не потрапляли б до кола. Вони існують, позаяк людина може користуватися мовою; поза ними - лиш безпорадна пасивність чи насильство. Невелику частину кінцевого словника складають менш численні, гнучкі та всюдисущі слова на кшталт "істинний", "добрий", "правильний" та "прекрасний". Більша частина містить розмаїтіші, стійкіші та вужчі поняття, наприклад "Христос", "Англія", "професійні стандарти", "порядність", "доброта", "Революція", "Церква", "прогресивний", "ретельний", "творчий". Ці вужчі поняття виконують найбільший обсяг роботи.

3. Я визначатиму "іроніка" як людину, що відповідає трьом умовам: (1) Вона (she) має радикальні та тривалі сумніви щодо кінцевого словника, який вона нині вживає, бо її вразили інші словники, словники, що їх вважали кінцевими ті люди, чи в тих книжках, з якими вона зіткнулась; (2) вона усвідомлює, що аргумент, висловлений у її теперішньому словнику, не може ані підтримати, ані розбити ці сумніви; (3) позаяк вона філософує з приводу своєї ситуації, вона не вважає, що її словник ближчий до реальності, ніж словник інших людей, і що він торкається влади, яка належить не їй. Для іроніків, схильних філософувати, вибір між

на вартість цих слів, тоді їхній користувач може зарадити собі лише тавтологічними аргументами. Ці слова існують доти, доки користувач може узгоджуватися з мовою; поза цими словами - лише безпорадна пасивність або звернення до сили. Маленька частина кінцевого словника складається з частих, гнучких і всюдисущих термінів, як-то "істинний", "добрий", "правильний" та "гарний". Більша частина містить рідше вживані, більш фіксовані та вузько обмежені терміни на кшталт "Христос", "Англія", "професійні стандарти", "благодійність", "доброта", "Революція", "Церква", "прогресивний", "суворий", "творчий". Більш вузько обмежені слова виконують більшість роботи.

3. Я називатиму "іроністом" того, хто виконує три умови: 1) вона має радикальні й тривалі сумніви щодо кінцевого словника, що ним нині послуговується, оскільки її вразили інші словники, які є кінцевими для людей чи книг, з якими вона зіткнулась; 2) вона усвідомлює, що аргумент, висловлений засобами її наявного словника, не може ані поручитися за ці сумніви, ані розвіяти їх; 3) а позаяк вона філософує щодо своєї ситуації, вона не вважає, що її словник ближчий до реальності, ніж інші, що він дотичний владі, а не їй самій. Іроністи, які схильні філософувати,

підпадає під сумнів, їх користувач не має ніякого неповторюваного аргументативного прихистку. Ті слова - це все, що він може в мові; поза ними є лише безпорадна пасивність чи вживання сили. Мала частина граничного словника складається з хитких, гнучких та повсюдних понять, таких як: "істинний", "добрий", "правильний", "прекрасний". Більша частина містить значніші, суворіші та більш обмежені поняття, наприклад: "Христос", "Англія", "професійні стандарти", "порядність", "доброта", "Революція", "Церква", "прогресивний", "точний", "творчий". Вужчі поняття й виконують найбільшу роботу.

3. Я визначаю "іроніста" як того, хто виконує три умови: (1) вона (she) має радикальні та невпинні сумніви щодо граничного словникового запасу, який використовує зараз, бо вона була вражена іншими словниковими запасами, які в книжках чи тими людьми, із якими вона стикалася, розглядалася як граничні; (2) вона розуміє, що аргумент, сформульований за допомогою її теперішнього словникового запасу, не може ані підтвердити, ні розчинити ці сумніви; (3) оскільки вона філософує з приводу своєї ситуації, вона не вважає, що її словниковий запас ближчий до реальності ніж інші, що він дотичний сили, а не її самої. Іроністи, які схильні філософувати, розглядають

one's way past appearances to the real, but simply by playing the new off against the old.

4. I call people of this sort "ironists" because their realization that anything can be made to look good or bad by being redescribed, and their renunciation of the attempt to formulate the criteria of choice between final vocabularies, puts them in the position which Sartre called "meta-stable": never quite able to take themselves seriously because always aware of that the terms in which they describe themselves are subject to change, always aware of contingency and fragility of their final vocabularies, and thus of their selves.

словниками робиться не в межах нейтрального та універсального метасловника, і не спробою вибороти свій шлях крізь явища до реально-го; [він народжується] простим "плей-офф" між новими та старими словниками.

4. Я називаю людей цього типу "іроніками", бо, розуміючи, що шляхом переопису можна будь-що примусити виглядати добре чи погано, та відмовляючись від спроби формулювати критерій вибору між кінцевими словниками, вони опиняються в позиції, яку Сартр називав "мета-стабільною": [позиції, в якій] вони ніколи не здатні цілком прийняти себе серйозно, бо завжди усвідомлюють, що терміни їхнього само-опису можуть змінюватися, що їхні кінцеві словники, а відтак і вони самі - випадкові та крихкі.

бачать, що вибір між словниками робиться ні в межах нейтрального та універсального метасловника, ні в спробі вибороти якийсь шлях, що обминатиме позірності й вестиме до реального, а просто у грі на вибування між новим і старим.

4. Я називаю таких людей "іроністами", тому що їхнє усвідомлення того, що переописуючи щось, можна зробити так, аби це щось виглядало добре чи зле, і їхня відмова від намагання сформулювати критерії вибору між кінцевими словниками ставлять їх у позицію, яку Сартр називав "мета-стійкою": вони ніколи не є цілком здатними сприймати себе всерйоз, оскільки описують себе приреченими змінюватися, завжди знати про випадковість та крихкість своїх кінцевих словників, а відтак і своїх самостей.

вибір між словниковими запасами як здійснений не всередині нейтрального та універсального метасловника, і не спробою відвоювати власний шлях крізь видимості до реальності, але просто в грі нового словникового запасу проти старого.

4. Я називаю людей цього типу "іроністами", бо їх усвідомлення того, що все що завгодно може бути перетворене на позірно добре чи погане, будучи переописане, їх відмова від спроб сформулювати критерій вибору між граничними словниковими запасами, ставить їх у позицію, яку Сартр назвав "мета-стабільною" - вони ніколи не можуть вповні сприймати себе серйозно, бо завжди свідомі того, що терміни, якими вони себе описують підлягають змінам, завжди свідомі випадковості й крихкості своїх граничних словникових запасів, а значить самих себе.